

C. PREDA, *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, vol. I-III, Editura Enciclopedică, București, 1994-2000, 1133 p.

Lucrarea *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României* reprezintă rodul eforturilor unui mare colectiv de cercetători din România. Proiectată în patru volume, lucrarea menționată a fost concepută între 1983 și 1990 sub direcția îndrumare a cunoscutului istoric C. Preda. Din cele patru volume realizate până în prezent, au fost publicate la Editura Enciclopedică trei: primul în 1994 (literele A - C), al doilea în 1996 (literele D - L), iar al treilea în 2000 (literele M - Q). Prin cantitatea imensă de informații, *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României* prezintă interes atât pentru specialiștii în istorie, cât și pentru publicul larg pasionat de istorie.

Lucrarea ne apare ca fiind una foarte bine documentată. Trebuie spus că istoricul C. Preda și colaboratorii care au contribuit la elaborarea *Enciclopediei* au reușit să concentreze în paginile acesteia întreaga istorie veche a României. Acest fapt reiese, așa cum lesne se poate constata, din numărul mare de lucrări consultate și care sunt redată în lista cu abrevieri sau în trimiterile bibliografice, pentru fiecare termen sau personalitate istorică supusă analizei.

Primul volum (401 p.) vizează termenii și personalitățile istorice de la litera A la C și scoate în evidență încă de la început spiritul științific cu care este realizată lucrarea. Ca orice enciclopedie, și cea de față tratează etimologia fiecărui termen (greacă și latină). Foarte des se face apel la izvoarele istorice, trînjitarea la acestea fiind realizată selectiv și fără detalii inutile, pentru „a nu dăuna coerenței și limpezimei expunerii”. De asemenea, în acest prim volum, informații detaliate ne sunt puse la dispoziție și în legătură cu unele personalități ale istoriei antice universale, care au intrat în contact și cu spațiul nord-dunărean (Alexandru Macedon, Marcus Antonius sau Constantin cel Mare). Coloniile grecești (Callatis, Cyzic) și așezările (Bunești) tratate în acest volum, se bucură de o bibliografie bogată și implicit de informații utile.

În 1996 este publicat al doilea volum (335 p.), care, la fel ca și primul, dispune de o bogată listă de abrevieri a lucrărilor consultate și numele autorilor care au contribuit la încheierea lui. În acest volum se tratează termenii istorici de la litera D la L. Poate nu întîmplător, volumul se deschide cu analiza regatului Burebista și Decebal, Dacia, acesta fiind tratat pe parcursul a cinci pagini. Bibliografia indicată este și în acest caz selectivă, iar tratarea termenului *Dacia* din punct de vedere etnic și teritorial, precum și hărțile care redau evoluția în timp a fostului regat dac, devenit ulterior provincie romană, completează în chip fericit explicațiile și înlesnesc mai buna înțelegere a ceea ce a însemnat Dacia pentru istoria noastră antică. Volumul se ocupă, între altele, de

personalități importante ale lumii antice: Domițian, Dioclețian, Diurpaneus sau Decebal. Ne limităm în a menționa că redarea unei hărți a regatului dac în vremea lui Decebal, așa cum s-a procedat în primul volum, în cazul lui Burebista, ar fi contribuit la conturarea unei imagini mai bune în ceea ce privește evoluția în timp a statului dac, cel puțin din punct de vedere teritorial.

Apariția volumului III (396 p.) datează din anul 2000. Elementele evidențiate deja în primele două volume îl caracterizează și pe acesta, care are în vedere termenii și personalitățile istorice de la litera M la Q.

În orice caz, cele trei volume apărute până acum redau în totalitatea lor informații despre popoarele și populațiile antice, triburile și confederațiile de triburi, formațiunile statale și orașele-state, siturile arheologice, locurile de desfășurare ale unor bătălii, ca și unități geografice sau entitățile geografico-politice. În comparație cu literatura română de specialitate elaborată în perioada anterioară *Dicționarul de istorie veche a României* (1976), *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României* cuprinde o serie de detalii suplimentare despre fiecare problemă studiată și se bazează pe o vastă bibliografie. De asemenea, un lucru demn de remarcat îl reprezintă faptul că spre deosebire de enciclopediile anterioare, prof. C. Preda și colectivul său de colaboratori folosesc, în alcătuirea lucrării de față, studii apărute recent în limbile de circulație internațională din ultimele două-trei decenii. Adăugăm la apreclerile făcute până acum condițiile grafice foarte bune în care au fost tipărite cele trei volume, faptul că în multe cazuri explicația unor termeni sau descrierea unor evenimente istorice este însoțită de imagini și hărți. Mai trebuie menționat și faptul că selecția autorilor privind personalitățile și evenimentele epocii nu s-a limitat doar la istoria politică, ci include alături de fenomenele social-economice și evoluția științei, a culturii și a vieții spirituale.

Toate aceste lucruri sunt extrem de utile și facilitează înțelegerea mai bună a multora dintre evenimentele sau personalitățile care caracterizează perioada veche a istoriei României. Din acest motiv, *Enciclopedia arheologiei*, realizată sub îndrumarea lui C. Preda poate constitui un extrem de util instrument de lucru. Aceasta se înscrie în togul celor mai importante lucrări de istorie apărute în ultima vreme.

TIBERIUȘ D. PĂRPAUȚĂ